

ZNANSTVENI SKUP

GLOBALNE KLIMATSKE PROMJENE I PRIJETNJE OSJETLJIVIM EKOSUSTAVIMA U HRVATSKOM PRIOBALJU

Zagreb, 28. ožujka 2019.

dr. sc. Ivana Gudelj, znanstvena suradnica

U organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Znanstveno vijeće za zaštitu prirode, Sekcija za vode, organiziralo je znanstveni skup Globalne klimatske promjene i prijetnje osjetljivim ekosustavima u hrvatskom priobalju.

Skup je moderirao prof. dr. sc. **Gabrijel Ondrašek**, pročelnik Sekcije za vode.

Pozdravne riječi nazočnima uputio je akademik **Velimir Neidhardt**, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, ukazavši kako je danas onaj tko se bavi zaštitom i bdije nad prirodnim vrednotama apsolutni heroj. Nadalje je iznio stav kako voda, koliko nam je potrebna, toliko je ujedno i opasnost, osobito u današnje vrijeme raznih klimatoloških ekstrema. Jako smo napredovali, po inerciji se drži da nitko

ne vjeruje u sudnji dan, a on bi mogao doći – kazao je uvodno akademik Neidhardt, dodavši kako ne bi trebalo odobravati građevinske dozvole tamo gdje se očekuju poplave, jer kada takva naseljena područja rijeke poplave, s razlogom je pitati se – tko je za to zapravo kriv?

Nazočnima se uvodno obratio i akademik **Goran Durn**, tajnik Znanstvenog vijeća za zaštitu prirode Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, rekavši da je priroda svojevrsna otvorena knjiga koja na svakoj stranici nudi neke nove informacije za koje su upravo znanstvenici pozvani objasniti.

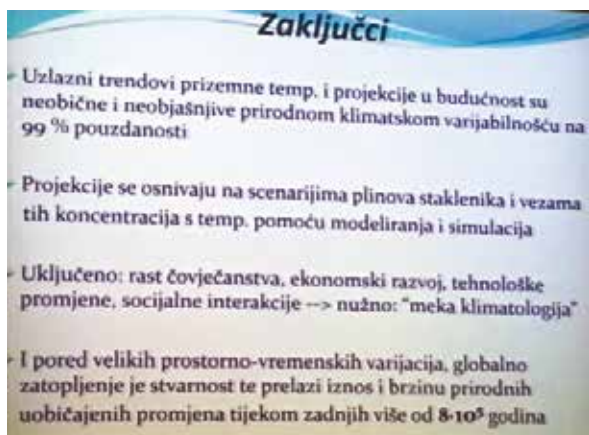
Prof. dr. sc. Branko Grisogono, sa Prirodoslovno matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održao je izlaganje na temu „Globalne aktualne klimatske

Slika 1: Otvaranje skupa

Slika 2: Izlaganje prof. Grisogonoa, Prirodoslovno matematički fakultet Zagreb

Slika 3: Zaključci izlaganja prof. Grisogonoa

promjene i dio pripadnih projekcija za Hrvatsku" ukazavši kako su posljednjih deset godina najtoplije godine u povijesti. Prošla je godina bila u tom nizu četvrta, a za ovu se godinu očekuje da će biti između druge i treće. Inače, prema njegovim riječima, posljednjih 170 godina zamjećujemo anomalije temperatura, globalne temperature zraka i oceana rastu, raste i srednja razina svjetskih mora, smanjuju se površine leda, a brzina tih promjena zabrinjavajuća je. Utjecaj čovjeka u svemu tome ogroman je. Projekcije o vodama za period 2011.-2040. ukazuju da će više oborina biti u zapadnom i sjevernom dijelu Europe, a manje u njenom južnom dijelu. U kontinentalnom dijelu Hrvatske bit će 2 do 4 toplija dana više, u priobalju 10 dana, a na Jadranu čak 12 dana, dok će se broj dana s oborinama posvuda smanjivati. Tako je za očekivati da će u Dalmaciji biti 100-120 milimetara, ili 10-15%, oborina manje - što nije dobro! U kontinentalnom dijelu Hrvatske tuče su prije trajale četiri minute, sad traju pet, čak i šest minuta, i zrna tuče bivaju sve krupnija, zbog čega su negativni učinci sve intenzivniji. Klimatske su promjene jako brze i bit će teško postići porast globalne temperature za samo dva stupnja do 2100. godine, naglasio je zaključno profesor Grisogono.

Slika 4: Izlaganje dr. Vučetić, Državni hidrometeorološki zavod Zagreb

Dr. sc. Višnja Vučetić iz Državnog hidrometeorološkog zavoda izlagala je na temu „Sekularne promjene komponenti vodne ravnoteže u Hrvatskoj“ kazavši kako najcrnji scenarij upućuje na to da će se srednja godišnja temperatura do 2040. godine povećati za 1,4 stupnja Celzijeve, a do 2070. godine za 2,6 stupnjeva Celzijevih, dok bi se do tada količina oborina mogla smanjiti oko 10%. To smanjenje oborina moglo bi se u znatnoj mjeri riješiti navodnjavanjem i značajnijom akumulacijom kišnice, smatra Vučetić.

Prof. dr. sc. Mijo Vranješ i dr. sc. Veljko Srzić sa splitskog Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije te prof. dr. sc. Davor Romić sa zagrebačkog Agronomskog fakulteta govorili su o promjenama hidroloških procesa na slivu rijeke Neretve te procesima, dinamici i trendu zaslanjivanja voda i tla u dolini rijeke Neretve. Navodeći kako prostorni položaj i raspored oborina na slivu daje značajan energetski potencijal, što je prepoznato i rezultiralo

Slika 5: Izlaganje prof. Vranješa, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu

je intenzivnom izgradnjom na slivu, naročito hidroenergetskih sustava. Navedeno je rezultiralo time da je vodni režim na slivu rijeke u cijelosti promijenjen u odnosu na prirodno stanje. Najznačajniji pritisak na području doline Neretve je zaslanjivanje tala, što je povezano sa zaslanjenošću površinskih i podzemnih voda. Zbog neposredne blizine mora i okršenih vapnenačkih stijena vodonosnika, prodor morske vode u dolinu Neretve je izražen i do nekoliko desetaka kilometara udaljenosti od mora. Konstantna provedba integriranog monitoringa neophodna je za objektivnu analizu stanja i osmišljavanje daljnjih hidropedoloških aktivnosti u dolini Neretve.

Dominantna poruka sa ovog znanstvenog skupa je kako za planet ne trebamo brinuti, preživio je višestruke kataklizme, ali čini se da je civilizacija pod rizikom - stoga je bavljenje zaštitom prirode i bdijenje nad prirodnim vrednotama danas od velikog društvenog značaja. ■